

GROTER GROEIEN

HÉT BLAD OVER KIDS VAN 2 TOT 8 JAAR

Nr. 10 - september 2005, adviesprijs € 3,25

8x
Feest
traktaties

ADHD

Een visje eten helpt! Of niet ...?

Persoonlijk verhaal

'Soms haat ik mijn kind'

Terug naar het

thuispartijtje

Altijd ruzie

Weet jij eigenlijk hoe goed dat is?

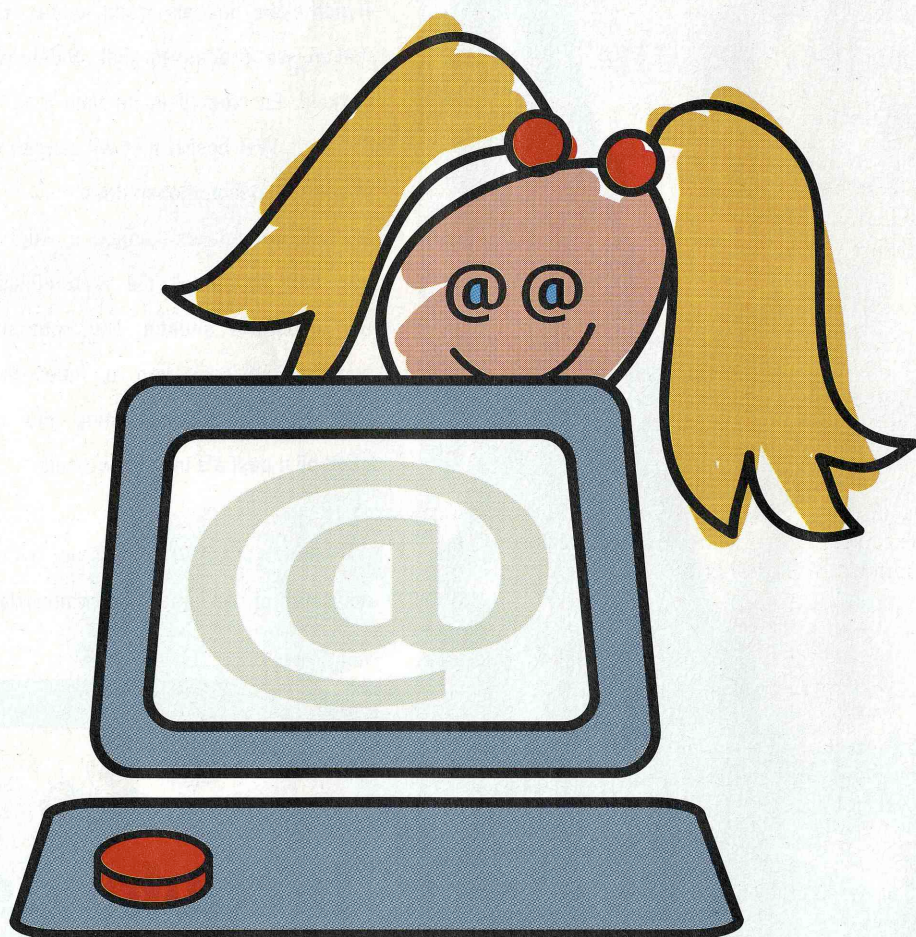
van ouders
voor ouders

Jonge
Gezinnen

@lle kids

Het is niet te geloven, van alle kinderen in Nederland is maar liefst 98% online! Onze kinderen krijgen internet, games, gsm's en gameboys met de paplepel in gegoten. Zowel thuis als op school. Als je niet uitkijkt legt je zoon van 7 aan jou uit hoe de computer werkt. Met de komst van alle nieuwe digitale media wordt de opvoedtaak ingewikkelder dan ooit.

“Mam, wat zijn dat voor een grote cd's?” vraagt mijn zoon van 7, wijzend op mijn verzameling langspeelplaten. Boven heb ik nog een pick-up staan die werkt en ik laat hem luisteren naar de muziek van Bob Marley. Fascinerend vindt hij het, hoe de naald van buiten naar binnen over de plaat schuift. En dat het zo snel afgelopen is, ondanks de afmeting van deze 'cd'. Het mooiste komt nog: je kunt hem omdraaien en daar staan dan ook nummers op! Later op straat, wijst mijn dochter van 5 naar een groene telefooncel. “Grappig hè, mama, dat huisje met die telefoon erin? Waarvoor is dat?” Door dit soort voorvallen besef ik me niet alleen dat ik oud(er) ben, maar vooral dat de ontwikkeling van multimedia de afgelopen tien jaar enorm snel is gegaan. Mijn generatie heeft voor een groot deel de intrede van de kleurentelevisie nog meegeemaakt. De computer waar ik dit verhaal op schrijf, was tien jaar geleden onvoorstelbaar snel en efficiënt. Mijn huidige gsm is kleiner dan een plak chocolade, terwijl ik nog niet zo heel lang geleden een ingebouwde telefoon in een auto (een enorm apparaat) echt James Bond-achtig vond. En meteen realiseer ik me dat mijn kinderen al deze apparaten heel normaal vinden. Wat wij nieuwe media noemen, is voor hen helemaal niet nieuw. Het is een onderdeel van het dagelijkse leven. Waar wij soms nog aan moeten wennen en achter de ontwikkelingen aanhollen, staan zij trappend van ongeduld te wachten op wéér nieuwe ontwikkelingen. Ons ouders is het verschil tussen msn en sms niet altijd even duidelijk, terwijl zij een heel nieuwe taal ontwikkelen om nog sneller en meer met elkaar te kunnen chatten.

Speciale peutertelefoon

Kinderen van nu zullen meer dan ooit kennis hebben van zaken die van oorsprong altijd tot de volwassenenwereld behoorden.

online!

En daar willen wij ouders ze automatisch tegen beschermen. Zoals we ze overal tegen willen beschermen. Gingen kinderen vroeger gewoon zelf op de fiets naar school, de muziekles en de voetbaltraining, nu brengen we ze met de auto. Na school spelen kinderen zelden nog op straat; te gevaarlijk. We zijn bezorgd en geven ons kind een mobiele telefoon mee omdat het ons een gevoel van veiligheid geeft. Dan weten we in ieder geval waar ze uithangen. 'Waar ben je?' 'Wat doe je nu?' Gek, zou ik ervan worden als kind. Maar de ouders denken: dan kunnen ze in elk geval altijd bellen als er iets is. En het moet niet gekker worden, want er is nu zelfs een telefoon voor de allerkleinsten! De Foony. Een kleurige toestel met drie knoppen, in de vorm van een dier. Daarmee kan het kind vijf, door de ouders voorgeprogrammeerde telefoonnummers bellen. En het kind kan zelf ook worden gebeld. Door de nummerherkenning ziet hij wie hem belt. Een veilig idee? Of slechts schijnveiligheid?

Stralingsgevaar voor kinderen

Er ontstond een hoop commotie nadat deze Erv op de markt kwam. Sir William Stewart, Brits onderzoeker van gezondheidseffecten van mobiele telefonie, beweert dat er voorzorgsmaatregelen moeten worden getroffen voor het gebruik van gsm's

door kinderen onder de 8 jaar. Er is weliswaar geen aantoonbaar bewijs dat mobiele telefoons slecht zijn voor de gezondheid, maar verschillende onderzoeken hebben wel een aantal schadelijke effecten aangetoond. Zo zou mobiel bellen het vermogen om kennis op te nemen schaden. Ook DNA zou beschadigd kunnen raken door de gsm-straling. En zo lang bellen we nog niet eens mobiel. Daarom meent Stewart dat kleine

mobiele telefoon. Volgens de Nederlandse gezondheidsraad is er wat betreft het gevaar van straling geen verschil tussen kinderen en volwassenen. Er is daarom geen reden om het gebruik van mobiele telefoons door kinderen zoveel mogelijk te beperken. Dus heeft het Telecom Center Nederland de verkoop van de Foony niet gestaakt. Meer dan de helft van de kinderen in Nederland tussen de 8 en 14 jaar heeft een mobiele telefoon.

Meer dan de helft van de kinderen in Nederland tussen de 8 en 14 jaar heeft een mobiele telefoon

kinderen uit voorzorg moeten worden beschermd. De productie van de MyMo, een vergelijkbaar product als de Foony, is meteen gestaakt op basis van Stewarts uitspraken. In Nederland zei het Telecom Center Nederland, de producent van de Foony, in een reactie dat de SAR-waarde van de gsm voor kinderen onder de één blijft, terwijl de Europese richtlijn twee bedraagt. SAR is de afkorting van Specific Absorption Rate. Mobiele telefoons zenden lage hoeveelheden radiogolven uit. SAR geeft de hoeveelheid radiogolven aan die het lichaam absorbeert tijdens het gebruik van een

Vanaf 14 is dat veel meer, onder de 8 jaar is het minder.

Computerregels

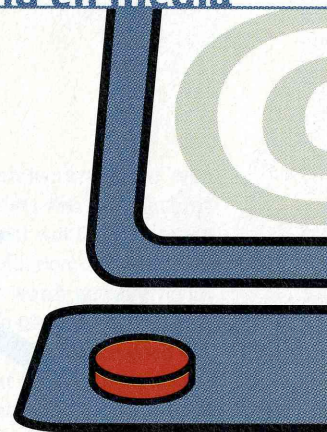
Hoe veilig denken wij dat onze kinderen zijn op de digitale snelweg? Mogen ze daar vrij op surfen, zonder limiet? En wat betreft het spelen van spelletjes; mag dan alles, zolang de kinderen maar rustig zijn? Mogen kinderen alles zien? Met de komst van alle nieuwe digitale media wordt de opvoedtaak ingewikkelder dan ooit. Daan uit De Meern heeft twee zoons: Job (7) en Beau (4): "We moeten eigenlijk een computer aanschaffen waar de kinderen op kunnen spelen, want tot nu toe gebruiken ze mijn laptop. Dan gaan ze naar de Legosite of de Nijntjesite. Ik vind het onschuldig vermaak. Het zijn gewoon leuke spelletjes die de kinderen bekend maken met computers."

Mariëlle (42) uit Assen ziet dat anders. Zij heeft met Stef (10) en Ilse (7) regels opgesteld. De kinderen mogen elke dag één uur televisie kijken en één uur achter de computer. Schietspelletjes zijn verboden. In huis is er een aparte kindercomputer, zodat de

Cijfers

- 98% van alle kinderen in Nederland is online en 88% zit dagelijks op internet.
- De helft van de kinderen in de basisschoolleeftijd ziet wel eens plaatjes op internet die ze niet willen zien.
- 18% van de kinderen heeft wel eens last gehad van pesten via e-mail of sms.
- 4,7% heeft last van pesten en schelden in een chatbox.
- 3,5% ontvangt reclame en spam.
- 1 op de 10 kinderen krijgt te maken met seksuele toespelingen tijdens een chat.
- 65% van de kinderen heeft wel eens een e-mailadres uitgewisseld met een andere chatter. 1 op de 10 ondervond dat dit niet leuk was.

Ga mee in de virtuele leefwereld van je kind

bestanden van de ouders veilig zijn. De kindercomputer is niet aangesloten op internet, maar dat zal binnenkort wel gebeuren. Zijn de regels moeilijk te handhaven? Mariëlle: "Ilse taalt er niet zo naar. Vaak haalt ze het uur niet eens. Stef heeft er meer moeite mee. Als hij een half uur aan het kijken is, of een half uur een spel speelt, dan waar-schuw ik hem. Zo weet hij waar hij aan toe is. Ik denk dat kinderen zo leren selecteren wat ze willen doen op de computer of willen zien op televisie. Bovendien vind ik twee uur per dag achter zo'n scherm wel genoeg."

Ruzie met je kind

Bamber Delver is directeur van de Kinderconsument, een stichting die opkomt voor kinderen in het commerciële informatietijdperk. Daarbij richt de stichting zich vooral op kinderen en media/internet en kinderen en reclame. De Kinderconsument test webfilters en kinderwebsites. De medewerkers vragen kinderen naar hun ervaringen, problemen en oplossingen en geven deze door aan andere kinderen en hun opvoeders. De Kinderconsument geeft cursussen en trainingen. Kinderen op de basisschool kunnen het Veilig Internet-diploma halen, er zijn speciale cursussen voor ouders en leerkrachten en de Kinderconsument verzorgt ouderavonden. "Ik vraag altijd: wie heeft de computer gekocht?" vertelt Bamber Delver over zijn ervaringen tijdens de ouderavonden. "Precies; de ouders. En wie zit er het meeste achter? Het kind natuurlijk." Delver vindt dat ouders het terrein terug moeten winnen dat ze eerder hebben laten veroveren door hun kinderen op het gebied van internet en computergebruik. Hij stelt voor met huisregels te werken. "Ouders hebben een soort black-out als het om computers gaat. 'Ik weet er niets van en dus mag ik er

ook niets van zeggen', lijken ze te denken. Hoogste tijd om in te grijpen. 'Maar dan krijg ik ruzie met mijn kind'. Ja, dat klopt. Nou en? Ga die strijd maar aan. Jij bent de ouder, jij bepaalt de regels. Opvoeden doet nu eenmaal pijn, zowel ouders als kinderen. De opvoeding staat bol van de botsingen en als het om computers gaat, is dat niet anders." Delver trekt een vergelijking met ons gedrag in het verkeer. "Als je een fiets koopt voor je kind, begeleid je je kind bij zijn eerste tochtjes. Je legt hem de verkeersregels uit en je fietst mee. Als je denkt dat hij het alleen kan, mag hij zijn eerste tochtje zelfstandig maken. Zo zou je ook met computergebruik moeten omgaan. Je hoeft er niet steeds naast te zitten, maar zet in elk geval de computer in de buurt op een zichtbare plaats. Zorg dat je bereikbaar bent als je kind op de computer bezig is."

De regel: geen bloed op 't scherm

Meteen maar kindermuizen en -toetsenborden aanschaffen? "Ja, kinderen moeten hun eigen spullen hebben," vindt Bamber Delver. "Ze hebben toch ook een kinderfiets? Een

kinderlijf is nou eenmaal anders dan een volwassen lijf. Die kindermuizen zijn trouwens hartstikke leuk! Bovendien kun je met een eigen muis voor je kind ook duidelijk maken dat zijn computertijd om is; je haalt de muis weg tot de volgende keer. Maar geef 'm nooit een draadloze muis! Die raak je geheid kwijt." Delver heeft zelf een zoon van 8. Welke regels hanteert hij? Mag zijn zoon schietspelletjes spelen bijvoorbeeld? Delver: "Bij mij geldt de regel: geen bloed op het scherm. Maar ook ik heb niet alles in de hand. Als hij bij een vriendje gaat spelen, hebben ze daar soms wel bloederige spelletjes." Mijn zoons hebben eens gespeeld met ProSkater: een skater is bezig op een parcours. Als hij valt is hij gewond. Maar bij dit spel kon je het bloed uitzetten. Dat oogt onschuldiger. Als ouder loop je over een evenwichtsbalk. Wat laat je nog toe, zodat je kind leert omgaan met grenzen? En waar verbied je, omdat je ze schadelijk vindt?

Voor- en nadelen van de computer

Hoeveel en hoe lang mag een kind achter de computer? Bamber Delver: "Eén uur per dag

Tien gouden computertips

1. Zet de computer in de huiskamer op een zichtbare plaats en wees beschikbaar als je kind aan het gamen of internetten is.
2. Toon interesse voor de leefwereld van je kind op de computer en internet.
3. Zorg ervoor dat gamen en internet in huis gewone gespreksonderwerpen zijn.
4. Stel regels op voor het computer- en internetgebruik in huis.
5. Geef aan wat de consequenties zijn voor het overtreden van deze regels.
6. Leer van je kinderen.
7. Wees niet neerbuigend over wat je kinderen op internet leuk vinden om te doen.
8. Zwijg niet als het om computers en internet gaat: vraag je kinderen het uit te leggen (of te laten zien).
9. Laat je niet inpakken door je kinderen als het om de computer of internet gaat.
10. Zeg niet dat je te oud bent voor internet en computers.

Internet ABC voor ouders

Chatbox: een virtuele kamer waar chatters elkaar ontmoeten.

Chatten: communiceren met een groep mensen via internet, waarbij je direct de ingetypte boodschap kunt lezen.

Cookies: stukjes software die op de computer van een bezoeker van een webiste worden achtergelaten.

Downloaden: gegevens, programma's, bestanden ophalen van internet en opslaan in de eigen computer.

E-mailen: het versturen van elektronische boodschappen via internet.

Filter: houdt ongewenste informatie achter.

Firewall: programma dat de computer beschermt tegen hackers (en dus niet tegen virussen).

Gamen: het spelen van spelletjes op de computer, al dan niet online, alleen of met anderen.

Gsm: global system for mobile communications, mobiele telefoon.

Hackers: mensen die het leuk vinden in te breken in andermans computer.

Instant Messaging: berichten die spelers kunnen uitwisselen terwijl ze samen een spel spelen op internet.

Moderator: mensen die meekijken bij chatboxen en ingrijpen bij ongewenst gedrag.

MNS: een populair programma om te chatten.

Pop-ups: Advertenties die te voorschijn springen, ook als je een website wegklikt.

Privé gaan: vanuit een chatbox in een aparte virtuele kamer met iemand verder praten.

Screenshot: een opgeslagen beeld van een (vervelende) chat.

Sms: (short message service) korte berichten die je verstuurt met een gsm.

Spam: ongewenste e-mail, vaak commercieel of seksueel getint.

Surfen: van de ene website naar de andere website gaan op internet.

Virus: ongewenst programma dat van binnenuit computerbestanden verandert.

Virusscanner: programma dat de computer beschermt tegen virussen.

Vuile chatters: chatters die schelden of seksueel getinte opmerkingen maken.

Weblog: een dagboek op internet.

Website: informatiebron van bedrijven of particulieren die ze zelf op het net zetten.

achter de computer is meer dan zat. Soms hoor ik kinderen vertellen over sessies van vier uur tijdens de vakantie!" Kinderen die veel met video- en computerspellen spelen zijn in het voordeel wat betreft oog-hand-coördinatie, ruimtelijk inzicht en algemene computervaardigheden. Maar te veel computeren kán wel slecht zijn. Denk aan RSI, denk aan te dikke kinderen. Te veel spelen en internetten kan ten koste gaan van huiswerk maken, lezen, sociale contacten en sporten. Computeren kan kinderen ook psychisch schaden. Kinderen onder de 6 zien nog niet goed het verschil tussen echt en onecht, tussen spel en realiteit. Ze kunnen daardoor diep geraakt worden door voorvallen op televisie of in een computerspel. Anderen (vooral die kinderen die toch al de neiging hebben zich agressief te gedragen) kunnen na het spelen van games met veel geweld, actie, snelheid en opzwepende muziek onrustig worden en agressief gedrag vertonen.

Blokkeerknop

Je hoeft als ouder echt niet alles te kunnen wat je kind kan op de computer. Het zal je bovendien nooit lukken. Dat is niet erg, af en toe een spelletje meespelen is leuk genoeg. Computer- en videospellen bieden actie, snelheid, aantrekkelijke muziek, mooie geluidseffecten en 'graphics' van filmkwaliteit. Voor kinderen is het trouwens een hele geruststelling dat ouders niet alles begrijpen waar zij mee bezig zijn. Je moet er toch niet aan denken dat je vader of je moeder overal tussenkomt? Ook Bamber Delver vindt dat kinderen recht hebben op hun eigen wereld, en daar hoort internet bij. Maar ouders moeten zich wel bewust zijn van de minder leuke dingen die kinderen kunnen tegenkomen: per ongeluk op een pornosite terecht komen bijvoorbeeld, uitgescholden worden als je aan het chatten bent of een virus meekrijgen bij een game, waardoor de computer op hol slaat. Vooral pesten via sms-jes, chatboxen of e-mail is een steeds groter probleem. Een probleem dat zich vooral voordoet bij kinderen vanaf een jaar of 8, op het moment dat ze het internet opgaan en zelf een gsm krijgen. De pesterijen zijn behoorlijk bedreigend, omdat de pester binnendringt in een omgeving waar het kind zich veilig voelt; zijn eigen kamer, het ouderlijk huis, zijn telefoon. Vaak vertellen kinde-

ren niets aan ouders en leerkrachten, 'want die snappen er toch niets van'. De slachtoffers weten zelf vaak niet wat te doen tegen het treiteren. Voorbeeld: een meisje vertelt een klasgenoot dat ze wordt getreiterd via de e-mail. Hij vertelt haar over de blokkeerknop. Het is natuurlijk hartstikke goed dat ze elkaar helpen, maar het zou beter zijn als de leraar daar van wist: van het treiteren én van de oplossing.

Laat je verrassen

Bamber Delver vindt het onderwijs in Nederland vaak te soft, te gevoelig en te afwachtend. Dat daders van pesterijen via internet vaak vrij-uit gaan, vindt hij onbegrijpelijk: "Er hebben zich gapende gaten geopend omdat regels ontbreken, zeker op het gebied van internet en computers op school. Dit heeft alles te maken met het gebrek aan kennis van de leerkrachten en de directie. Het is te gek voor woorden dat de kennisachterstand van docenten op het gebied van de virtuele leefwereld van hun leerlingen wordt geduld. Wie tegenwoordig voor de klas staat moet eenvoudig weten waar kinderen mee bezig zijn. Hij moet ook weten dat pesten via sms en msn mogelijk is. Maar ook hoe dit in ieder geval technisch te stoppen, of in ieder geval te beperken is." Behalve regels in huis, pleit Delver ook voor een internetprotocol op school, waarin zowel regels staan omschreven als de gevolgen wanneer die overtreden worden. Op die manier wordt veiligheid op school een gezamenlijke zaak. Maar dan moet je als ouder wel zelf weten hoe het werkt: internet, sms-en, msn-en, chatten, gamen. Laat je dus informeren en verrassen. Want het internet biedt vooral veel leuks. Praat erover met je kinderen, net zoals je praat over je belevenissen op werk, school en de sportclub, en je zult merken dat er óók overeenkomsten zijn. Pas als het een gewoon gespreksonderwerp is, zal je kind bij je komen wanneer hij minder leuke dingen tegenkomt. Pas dan zal hij zich ook in zijn virtuele leefwereld veilig voelen.

Lezen

Pandora's Mailbox, gids voor een kindveilig internet voor ouders, € 9.95. Te bestellen via www.kinderconsument.nl en in de boekhandel verkrijgbaar.